

Реферат на тему: "Творчість Джеймса Джойса"

Джеймс Джойс

Реферат

на тему:

Творчість Джеймса Джойса

Ірландський письменник-модерніст Джеймс Джойс — один із най-складніших авторів європейської літератури. Увібравши великий досвід Європи, він у своїх творах поєднує величезне інформаційне навантаження із зовні хаотичним станом людської душі. Він пише з помилками і майже не вживаючи пунктуацію.

Сюжет у традиційному розумінні у нього відсутній. Стиль Джойса дістав назву "потоків свідомості". Це прийом, при якому відтворюється весь обсяг одночасного, паралельного осмислення багатьох думок: від побутових, фізичних відчуттів і потреб до глибоких філософських роздумів без жодних виправлень чи цензури. Джойс прагне дати людині право на всі прояви її істоти. У бутті собою він бачить шлях до свободи.

Джеймс Джойс — один з основоположників модерністського роману, поетика якого значно вплинула на розвиток не лише цього жанру, а й всього літературного процесу. Його спадщина є відображенням творчої свідомості нашої епохи. Він відкрив новий вимір реальності — духовність, в якій поєднані різні часи, культури, простори. Творчість Джойса сприяла інтелектуалізації літератури ХХ ст., її зв'язок з філософією і психологією.

Твори самого Джойса набагато цікавіші, ніж проста часова статистика. Так, Джеймс Джойс посідає унікальне місце не тільки в історії ірландської, а й світової літератури: він став творцем визначного всім світом шедевра, який С.Хемінгуей назвав "великою книгою", — роману "Улісс". Цей твір, як і "Поминки по Фіннеганові", суттєво впливає на творчість багатьох видатних письменників Америки та Західної Європи, починаючи з 20-х рр. і до сьогодні. Творчий метод і літературна техніка Джойса були використані всіма письменниками, які визнали вчення З.Фрейда, і порадили в літературі модерністські пошуки та видатні знахідки, серед них і новий роман. Вплив Джойса відчутний у творчості Еліота і його послідовників, в творах Вірджинії Вулф, С.Беккета, Е.Хемінгуей, Дж.Стейнбека, В.Фолкнера, Т.Манна та багатьох інших письменників. Покоління модерністів, та й не тільки вони, виховувалися на книгах Джойса.

Вершинне досягнення Джойса — роман "Улісс". Під час своєї публікації він викликав масу скандалів і судових процесів, певною мірою виправданих, будучи спрямованим на заперечення суспільних норм.

Роман побудований на поєднанні двох світів, двох стовпів Європи — грецької міфології (Улісс — легендарний мандрівник Одисей давньогрецького поета Гомера) та

християнської Біблії. Ця ідея втілена і в імені головного персонажа Стівена Дедала. Стівен чи Степан — диякон, мученик першоапостольської Церкви (Новий Заповіт, книга апостолів, 6-8 розділи). Дедалі — славетний грецький майстер, котрий допоміг Ікару зробити крила, щоб утекти з полону на острові Крит у Середземному морі. Таким чином, Стівен символізує людину нового типу — людину XX століття. Планувавши стати священиком, він втрачає віру (смерть Степана) та хоче втекти від буденного життя, знайти спокій (втеча Ікара з полону). Ця образна "втеча" і є тією одиссеєю, пошуком самого себе.

Будучи художником, Стівен — високоосвічена і витончена особистість. Тому безкінечно складний і його внутрішній світ: кожний епізод має аналогію в "Одіссеї", символізує певний орган людського тіла (всі разом вони символізують людину в цілому); кожному розділові відповідає яке-небудь мистецтво (це поняття для Джойса містить і науки). "Мистецтва" епізодів, поєднані у симфонію книги, мали символічно представити духовно-інтелектуальний світ людини. Кожному розділу даний свій "наскрізний" колір. Він відповідає як кольорам католицької меси, так і кольорам життя. Кожний розділ має свій час і місце дії. Складена разом "доба" роману представить День життя людини, а окремі місця Дубліну, столиці Ірландії, представлять не тільки все місто, а й Місто взагалі.

Мислення Дедала переобтяжене енциклопедичними знаннями з усіх форм людської діяльності — від отців Церкви до національних видів спорту. Тому втеча полягає в тому, щоб від глибокомудрих тирад перейти до пошуку справжніх цінностей у житті — кохання, співстраждання, людської гідності.

Оригінальність і невичерпність Джойсівського роману в його багато-значності. Автор зображує трагедію освіченої людини XX століття, котра в своєму прагненні позбутися залежності від релігії, нації, політики, суспільства, інформаційного шоку великого міста, залишається самотньою до нестерпності. Окрім того, автор викладає унікальний аналіз жіночої психології, котрий дав початок так званому "жіночому письму".

Головний висновок Джойсівської творчості в тому, що людина, яка б геніальна вона не була, не існує сама по собі; щастя й рівновагу вона знаходить лише у простих радощах життя — спілкуванні, взаєминах любові й поваги.

Звернення до міфа з метою глибокого осмислення в романі "Улісс" є ще одним видатним відкриттям Джойса, яке поряд з іншими забезпечило йому унікальне місце в історії світового письменництва і знайшло широке застосування у творчості видатних майстрів художнього слова: Т.Манна, Дж.Апдайка, Габріеля Гарсія Маркеса, Вільяма Фолкнера та інших.

Серед творів Джойса — ліричні вірші, памфлети, статті, розповіді, п'єси, романи.

У юності Джойс виступає як публіцист і літературний критик. Серед його ранніх статей — "Драма і життя" (*Drama and Life*, 1899), "Нова драма Ібсена" (1900), "Потурання юрбі" (*The Day of the Rabblement*, 1901), "Катіліна" (1903), "Оскар Уайльд — поет "Саломеї" (1909) і ін.

Творчість Джойса тісно зв'язана з Ірландією, не зважаючи на вигнання. Єдиний добуток, у якому дія відбувається за межами Ірландії — Джакомо Джойс.

Джойс різко відмежувався від руху Ірландського відродження, що набирало силу в часи юності Джойса. В естетиці Ірландського відродження Джойс убачав прояв націоналізму, вважаючи помилкою відмовлення від великої європейської культури. У своїй статті *The Day of the Rabblement* Джойс пише: "Стало бути, своїм відходом у царство тролів Ірландський літературний театр пориває з прогресом і веде мистецтво назад".

Починаючи з критичних статей і романтичних віршів, пізніше оповідань, Джойс прийшов до необхідності оформити свій добуток у жанрі роману. Однак, якщо "Портрет художника в юності" і підходив під визначення "роман", те вже в меншому ступені це відноситься до знаменитого "Уліссу", і зовсім його не можна застосувати до останньої книги Джойса — *"Finnegans Wake"*

Найвідоміший твір Джойса — "Уліс". Це сучасна "Одіссея", де головні герої — звичайні люди, цілий день блукаючи по Дубліну і не здійснюючі нічого героїчного; це новий епос, у якому втілена ідея універсального мистецтва; це книга, що перевернула світове представлення про літературу.

Остання книга Джойса *Finnegans Wake* — один із самих темних добутків в історії літератури, написане незрозумілою мовою. На відміну від "Улісса", нова книга не залучила уваги цензорів, можливо, тому, що вони не змогли неї прочитати. Утім, мовні експерименти Джойса виявилися за межами розуміння більшості читачів.

Найчастіше в добутоків Джойса була складна доля — цензурні історії случалися одна за інший, увергаючи Джойса в розпач. В Ірландії довгий час ім'я Джойса залишалося під заборонаю навіть після смерті письменника. Уперше "Улісс" став доступний на батьківщині письменника в 60-х роках, тоді як фільм по книзі "Улісс", знятий у 1967 році, був дозволений в Ірландії тільки в 21 столітті! Ірландці, що відрізняються національною гордістю, довго не могли простити тверді висловлення письменника на адресу країни ("Свиня, що пожирає своїх поросят" і ін.). Зараз Джеймс Джойс — один із символів Ірландії і Дубліна. Ще в п'єсі "Вигнанці" Джойс писав: "Якщо Ірландії призначено стати новою Ірландією, вона повинна стати, насамперед, європейською країною". Схоже, католицька Ірландія стала частиною Європи, про що так мріяв Джойс.

Психологічне есе "Джакомо" — твір невеликий за обсягом, проте настільки цілісний і естетично довершений, що дає уявлення про особливості художнього стилю Джойса його світосприйняття, особливість митця.

Дж.Джойс створює своєрідний жанр психологічного есе, в якому увага автора зосереджується на внутрішньому житті особистості, її думках і порухах серця. Він сам стає літературним героєм твору Джакомо, проте не зливається з ним повністю, що дає можливість показати душевний стан героя під двома кутами зору — зсередини і ззовні.

У "Джакомо" відчувуються факти біографії письменника, його перебування в Італії, Франції, Ірландії, робота вчителем англійської мови, читання лекцій про Шекспіра,

написання "Улісса".

В основі "Джакомо" — історія кохання, яке поступово перетворюється на історію душі, що прагне самопізнання. Джакомо — морально багато творча особистість. Його внутрішній світ безмежний у своїх вільних проявах, становить головну цінність для читача.

Твір має фрагментарну композицію. Він побудований як потік свідомості головного героя, де поєднуються спостереження, думки, спогади, а також уривки почутих розмов. Читач має сприйняти твір цілісно.

Історія кохання, існування в світі і внутрішнє життя сприймаються Джакомо в біблійних асоціаціях, неодноразово звучать цитати зі Святого Письма: "Так говорить Господь: "У скорботі своїй ваги з самого рання шукатимуть мене і умовлятимуть: ходімо і повернімося до господа!"

Під впливом сильних почуттів серце Джакомо відкривається і веде діалог, не тільки з собою, а з більш величною силою — з Богом. Джакомо проходить своєрідний шлях до свого "розп'яття" — це розп'яття високого духу, розп'яття серця, яке було сповнене любові і залишилось незрозумілим у бездуховному світі. Неодноразово у творі звучить мотив смерті і кладовища. "Не вмирай!" — цей заклик ліричного героя, звернений до коханої, набуває особливе значення, це прагнення одухотворити світ, зберегти живу душу, усвідомити вічне життя духу. Однак жахливий світ, зберегти живу душу, усвідомити вічне життя духу. Однак жахливий подих смерті все ж торкається життя героя. І все ж так образ Джакомо, не зважаючи на трагедію пережитих почуттів, втрачених ідеалів, залишає віру на духовне відродження. Джакомо усвідомлює найвищу мудрість особистості: кохати не чекаючи відповіді і жити, навіть коли життя втрачає сенс, і творити, пори всі обставини, і залишатись вільним навіть в обмеженому просторі.

Використана література:

* Джеймс / Джой Джакомо // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.

* Журнал "Всесвітня література". — 1999. — №9.